

Nieuwsbrief

december
2022

Thema excursie Zaandam

Jeroen Buijs mocht op 28 mei vertegenwoordigers van een 8 tal aangesloten tuinen verwelkomen in heemtuin Zaandam.

De eerst volle excursie dag die we als SNTP konden en mochten organiseren na alle corona belemmeringen.

Een leuke groep enthousiaste mensen maakte met elkaar kennis. Zeker niet alle namen en gezichten waren bij iedereen bekend.

De koffie en thee kwamen maar niet op ...het was dan ook erg gezellig op het zon overgoten terras!

Tijdens een gezamenlijke rondwandeling door de tuin werd gesproken over 'problemen' met woekeraars waaronder exoten.

Jeroen toonde zijn vangkooien inclusief Amerikaanse rivierkreeften.

Rovers die geen vis overlaten en zelfs salamanders te lijf gaan.

if you can't beat it, eat it (ze zijn immers erg lekker)

Bij de andere heem-/natuurtuinbeheerders waren rivierkreeften geen voorkomend probleem.

Wel een mooi item om exoten en beheer bij bezoekers onder de aandacht te brengen!

Met wat voor "probleem" planten of dieren hadden anderen te maken en hoe wordt er mee omgegaan.

Geen plenair verhaal maar onderlinge discussies. Op zoek naar andere mogelijkheden en ideeën. Interessante discussies.

Bij de kruidenperkjes "he wat is dit voor plant? is dit een goede oplossing om buxusheggetjes te vervangen".

Jeroen vond deze Euyonimus japonicus ofwel japanse kardinaalsmuts een goed alternatief maar wel prijzig.

Op landgoed Mattemburgh werd door het Brabants Landschap gekozen voor Ilex cranata (japanse hulst)...andere grond ander beheer ...maar de euyonimus ziet er beter uit.

Exoten op de heemtuin door Jeroen Buijs

Op de heemtuin in Zaandam komen verschillende exoten voor.
Daar zitten zowel dieren als planten tussen.

Dieren.

Amerikaans rode rivierkreeft

Al weer 5 jaar komt de Amerikaans rode rivierkreeft voor in de sloot en in verschillende vijvers.

En daar geeft hij veel schade. Het is een omnivoor en hij eet dus zowel waterplanten als ook insecten en eitjes/ larven van salamanders, kikkers en vissen. Waar de sloot eerst vol zat met waterdierdjes kom ik nu nog maar een paar soorten tegen. Gelukkig zie ik de snoek wel weer. De sloot is wel helder, algen staan waarschijnlijk ook op zijn menu en er zitten veel watervlooien in.

Met vangkooien hebben we geprobeerd de kreeften weg te vangen. In een jaar zijn er meer dan 2000 gevangen maar ik heb niet het idee dat dit echt wat opgeleverd heeft.

Dat hij/zij niet alle planten lust kwam ik deze week achter toen ik een natuurtuin in Amsterdam bezocht. Blaasjeskruid woekert daar nu volop in een aantal sloten.

Buxusmot

Nog een soort waar niet zoveel tegen te doen is.
Ben de buxus aan het vervangen door
Euonymus japonicus.

Ook een exoot maar die doet het goed en heeft nog geen last van een belager.

Kaukasische Bereklaau of reuzen bereklaau

Staat bekend als een vervelende soort omdat het sap van deze plant giftig is. Vooral met maaien moet je dan uitkijken. Kan je het beste doen met bewolkt weer (zonlicht maakt het sap giftig) en kleding die je huid goed bedekt. Er uit steken met een steekschop kan ook goed werken.

Ik laat meestal een paar planten staan en bloeien omdat de bloem zoveel insecten aantrekt en er ook mooi uitziet. Na de bloei haal ik de bloemkoppen er wel af zodat ze zich niet uitzaaien. Een soort van gedoogbeheer dus.

De reuzen balsemien

Is ook een soort die ik gedoog omdat hij van de mooie bloemen heeft en veel insecten aantrekt.

Hij zaait zich wel uit maar dat is prima in toom te houden door de planten er uit te trekken waar ik ze niet wil hebben.

Voor ze in het zaad komen. Enkele mogen blijven staan om "springzaad" te demonstreren.

Dit is ook een opdracht in het kikkerpad.

De Japanse duizendknoop

Is wel een soort die actief wordt bestreden.

ha,ha, ook zo'n soort ..if you can't beat it...

<https://www.nu.nl/eten-en-drinken/6205403/japanse-duizendknoop-is-eetbaar-dit-kun-je-ervan-maken.html>

Jonge scheuten koken als rabarber, maak een lekkere crumble...heerlijk!

Hij staat op twee plekken op de tuin.

Een vrijwilliger loopt elke week de nieuwe uitlopers weg te halen. Hij staat tussen de beplanting en daar is hij op deze manier goed onder controle te houden.

In Amsterdam hebben ze een duidelijke website gemaakt voor het herkennen en bestrijden van de Japanse duizendknoop.

Zie; <https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/japanse-duizendknoop/japanse-duizendknoop-bestrijden/>

vervolg...middagexcursie

Na het G(r)if(t) park in Utrecht bezochten we wederom een heel bijzonder gebied. Een combi van cultuur-, recreatie en natuur. Ed Brinkemper toonde ons de mooiste plekken. Kennis werd uitgewisseld over het herkennen/ determineren van onder meer zegge -soorten. Ook Dick Gastonides bleek een goede leermeester. Hebben we hier de zwarte zegge of de veel zeldzamere oever zegge...kijk naar de topaars en het tongetje. Groeiwijze meer polvormig etc. Help wie weet het nog?

Dick leg nog eens uit...antiligula en velumentum ..determineer termen in begrijpbare taal.

Herfstactiviteiten op de tuin...

Op alle tuinen zijn jaarrond volop beheerwerkzaamheden gepland. Werkzaamheden die ieder seizoen terugkomen en groot onderhoud dat eens in de zoveel tijd een keer voor komt. Als parkbeheerder plan je de werkzaamheden in en maak je een begroting. Hoe financier je dat groot onderhoud? Wie zorgt er voor budget? Wordt je ondersteund door een onderliggende Vereniging of Stichting die het heeft opgenomen als een post in de meerjarenbegroting? Of zijn er, bv subsidiepotjes te vinden?

In Natuurpark de Liniehof wordt geld opzij gezet voor grote werkzaamheden. Daarnaast wordt altijd gezocht naar subsidie mogelijkheden.

Ieder jaar worden de waterpartijen handmatig te lijf gegaan om overtollige begroeiing terug te dringen en voldoende open water te houden.

Onlangs is de hulp van een kleine rupskraan ingezet voor een grondige aanpak. Diep wortelende waterlelies hadden zich zeer sterk uitgebreid en bedekte een groot deel van het wateroppervlak. De sliblaag werd ook dikker en dikker. De firma Smits werd opgetrommeld (een plaatselijke ondernemer, bekend met dit soort werk en bekend bij de Liniehof). Al het materiaal ligt op de kant van de vijver uit te zakken waarna het verwijderd zal worden.

De werkzaamheden zijn door de Madese NatuurVrienden aangemeld bij **Poelen.nu** een project van onder meer coördinatiepunt landschapsbeheer van het Brabants Landschap in samenwerking met RAVON en verschillende provincies. Een deel van de kosten worden via Poelen nu betaald.

IS JOUW TUIN IN EEN AANGESLOTEN PROVINCIE BEKIJK DAN DE MOGELIJKHEDEN TOT MEDE FINANCIERING BIJ POELLEN .NU

Ongewenste houtopslag verwijderen

Daar is Jeroen mee bezig! Met wortel en tak.

De Landschappen bieden vaak de mogelijkheden tot het lenen van gereedschap. Jeroen kon dankbaar gebruik maken van de stronkentrekker. Een uitvinding van een Brabantse vrijwilligersgroep. Bekijk het instructie filmpje op youtube.

https://www.youtube.com/watch?v=_8Kzmm4SrfQ

Jeroen is heel tevreden over het gebruik! Hij gebruikte de stobbetrekker verschillende struiken te verwijderen. "Je hoeft door het gebruik minder te spitten en er ontstaan minder grote gaten." aldus Jeroen.

De bekendheid van Uw tuin vergroten...

Wat kunnen we zoal doen om de bekendheid van onze tuinen te vergroten?

Aansluiten bij /meedoen met **landelijke activiteiten** van overige partijen.

⇒ Dit jaar had de **kinderboekenweek** het thema GIGA GROEN...Thijse's hof werd benaderd door de bibliotheek. Even later De Liniehof werd benaderd door een school die gelijk de hele week vol plande. Alles gebeurde in zo'n kort tijdsbestek dat deze info delen niet mogelijk was.

⇒ De nationale parken

"Maak van jouw tuin een stukje Nationaal Park" Met deze slogan is het begonnen in Utrecht en dit met groot succes. Het concept is overgenomen door Nationaal Park Zuid-Kennemerland en is nu ook al op Texel. Heemtuin Thijse's Hof is adviseur van het project duintuin en werk nauw samen met het NPZK, IVN, Gem. Bloemendaal en een aantal tuincentra.

Op zoek naar inspiratie? via onderstaande link is meer te lezen over de duintuinen.

<https://www.natuurmonumenten.nl/natuurgebieden/nationaal-park-zuid-kennemerland/nieuws/nationaal-park-zuid-kennemerland>

Over Duintuinen en Thijse's hof gaat het volgende artikel

<https://www.np-zuidkennemerland.nl/26447/nieuws/archief/thijsses-hof-al-honderd-jaar-de-duintuin-van-bloemendaal>

Het is wellicht een leuk idee om dit concept voor te zetten in andere delen van Nederland.

Als heemtuin kan je mee denken, de juiste planten aanbevelen en voorlichting geven.

Aandacht en promotie voor inheemse beplanting in de tuin is erg belangrijk in het kader van de biodiversiteit!

⇒ De **Nationale Natuurwerkdag** <https://www.natuurwerkdag.nl/>

Meld jou tuin aan voor een klus. Hoeveel vrijwilligers heb je nodig? Aan jou de keuze. De Landschappen financieren een deel van de kosten voor bv handschoenen maar ook koek en soep. Wellicht kom je zelfs toe met het bedrag per locatie en hou je er vrijwilligers over die zich vaker in willen zetten op de tuin.

Vanuit de Landschappen wordt gezorgd voor PR, posters en een kleine attentie per deelnemer.

⇒ 1e weekend van juni **Rendez-vous aux jardins**. Een evenement dat uit Frankrijk komt en ooit een jaartje door de Nederlandse Tuinen stichting werd gecoördineerd en gestimuleerd.

Als SNTP zouden we dit evenement als een SNTP evenement uit willen dragen.

Natuur en cultuur. Wie doet er mee? Hoe pakken we dit aan?

Een evenement is aan te kondigen in onze agenda op de website....deelnemende tuinen kunnen we met een link vermelden...

Wil je het eerste weekend van juni een leuk programma incl. kunstenaars kunnen bieden....ga nu vast op zoek naar plaatselijke beeldhouwers, schilders, musici en regionale of plaatselijke subsidies.

De gemeente Drimmelen kent bv de subsidie SAMEN AAN DE SLAG waar de Liniehof een jaartje dankbaar gebruik van heeft gemaakt voor de organisatie van Rendez - vous aux jardins ..een incidentele subsidie waar we ook nog voor een gedeelte plezier van hebben voor de komende periodes.

Samenwerking met het onderwijs

Veel tuinen bieden een educatief programma aan. Allemaal op geheel eigen wijze. Bestaande lesbrieven/leskisten worden gebruikt of er wordt gewerkt met eigen ontwikkeld materiaal. Aangevuld met onderwijsleermiddelen als bv zoekkaarten lopen netjes e.d.

Na inloggen op de website kunt u gedeelde lesbrieven downloaden!

Uw initiatieven kunnen hier ook een plaatsje krijgen. Wie is niet benieuwd naar nieuwe ideeën/ lesbrieven. Aanleveren kan via het secretariaat.

We kunnen zelf die samenwerking zoeken maar wanneer er al contacten bestaan is het ook mogelijk dat er van het onderwijs uit samenwerking wordt gezocht.

Zo werd de Liniehof onlangs benadert door het Dongemondcollege :

Op vrijdag 3 maart 2023 staat onze derde editie van de Unesco-dag voor onze brugklassen op het programma. De dag zal in het teken staan van insecten, met als hoofdthema duurzaamheid.

Tijdens het middagprogramma willen we leerlingen de keuze geven tussen verschillende workshops die aansluiten bij het insectenthema.

We hopen dat u een partij hierin zou willen zijn om onze brugklassers een leuke en leerzame Unesco-dag te bezorgen.

Mocht u leuke ideeën hebben en/of een bijdrage willen leveren aan deze workshopmiddag, dan horen wij dat heel graag! U kunt hierover contact opnemen met ondertekende.

Hier zijn we altijd voor in! De contacten lopen en er wordt verder nagedacht over de invulling.

Voor zover wij begrepen hebben kiezen UNESCO scholen zelf hoe ze de ideeën van UNESCO uit dragen. Je bent niet zomaar een UNESCO school. Lijkt het jou ook interessant om te kijken of je met je tuin een ingang kan vinden via een UNESCO school . Kijk dan via de onderstaande linkjes of er een UNESCO school bij jou in de buurt zit. Per school is er een stukje geschreven over wat ze doen om UNESCO onder de aandacht te brengen van de leerlingen.

<https://www.unesco.nl/nl/dossier/unesco-scholennetwerk>

<https://www.unesco.nl/nl/het-nederlandse-unesco-scholennetwerk>

Bij de Liniehof wordt gebrainstormd over insecten eten....hoeveel insecten moet een zwaluw uit de lucht vangen voor het grootbrengen van zijn jongen. Wat eet een insect en....Welke insecten staan bij ons al op het menu?? etc.

Of is er vanuit de school de school misschien meer belangstelling in het vangen en determineren van insecten? We hebben ideeën geopperd en zijn in gesprek!

SNTP, u hoort erbij

Om uw lidmaatschap van de SNTIP kenbaar te maken stuurden wij u een bordje wat te bevestigen is op muur/boom/paal en een sticker voor bevestiging op een gladde ondergrond.

Bijvoorbeeld op een informatiepaneel of als toevoeging bij een openstellingsbord.

U hoort erbij! Onze 'stukjes groen' doen er toe!

Kerst 2022

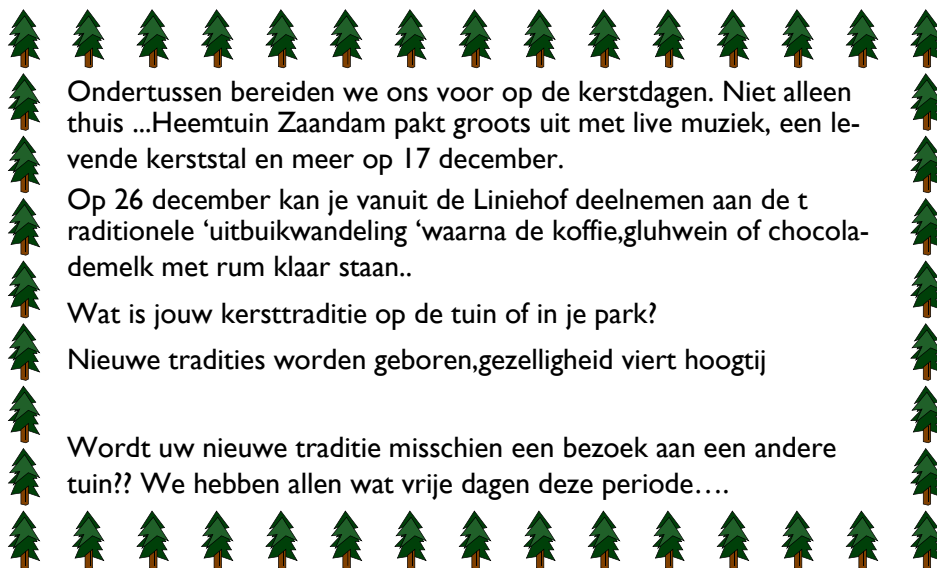
SCHRIJF 8 april in uw agenda

op de jaarvergadering is afgesproken dat we op deze datum de nieuwe jaarvergadering zullen houden.

WE ZIJN TE GAST OP DE TUIN VAN SJEF.

naast vergaderen maken we er een leuke interessante dag van.

LET OP UW MAIL

Ondertussen bereiden we ons voor op de kerstdagen. Niet alleen thuis ...Heemtuin Zaandam pakt groots uit met live muziek, een levende kerststal en meer op 17 december.

Op 26 december kan je vanuit de Liniehof deelnemen aan de traditionele 'uitbuikwandeling' waarna de koffie,gluhwein of chocolademelk met rum klaar staan..

Wat is jouw kersttraditie op de tuin of in je park?

Nieuwe tradities worden geboren,gezelligheid viert hoogtij

Wordt uw nieuwe traditie misschien een bezoek aan een andere tuin?? We hebben allen wat vrije dagen deze periode....

*Johan Johannes, Jeroen
Ankie en Arjen
wensen jullie allen heel
fijne feestdagen!*

KERST in de HEEMTUIN

Zaterdag 17 December
van 16:00 uur tot 20:00 uur

Levende kerststal
Kerstverhaal
Speurtocht
Kerststukjes maken

LIVEMUZIEK:
Hailander

Warme chocomelk Glühwein Snert

**HEEMTUIN
ZAANDAM**

natuurtuin- ontmoetingsplek

Meer informatie:
Telefoon: 075-6352185
Email: j.buys@zans.nl

Web: www.zaansnatuurmilieuzentrum.nl

De beemtuin ligt in het Burg. In 't Veldpark, direct ten zuiden van het Zaans Medisch Centrum.
Hoofdingang aan parkzijde, nabij eendenvijver. Via openbaar vervoer bereikbaar met bus.

**ZAANS
NATUUR
MILIEU
CENTRUM**